

Statüts
dal
Consorzi da sarinaziun
Engiadin'Ota
(ARO)

I. Dispusiziuns generelas

Art. 1 Nom, Natüra giuridica, Sez

¹ Suot il nom

Consorzi da sarinaziun Engiadin'Ota
(ARO)

in seguind numno consorzi, exista üna corporaziun da vschinaunchas i'l sen da l'art. 50 alinea 1 lit b ed art. 51 ss da la ledscha cumünela dal chantun Grischun.

² Il consorzi ho sieu sez a S-chanf.

Art 2 Intent

¹ Il consorzi ho in mira il ramassamaint e la sarinaziun da las ovas persas da las vschinaunchas commembras e las lavuors in quist connex.

² Il consorzi po surpiglier ulteriuras incumbenzas i'l sector dal trattamaint da las ovas persas.

³ Il consorzi ho in mira la gestiun d'ün post da ramassamaint da cadavers per tuot las vschinaunchas commembras.

⁴ Per la surdeda d'ulteriuras incumbenzas dadour las dispusiziuns da l'intent da l'alinea 1 fin 3 es necessaria la decisiun da la radunanza da delegios tenor art. 10, alinea 2, cif 5 e da las vschinaunchas tenor art. 6, alinea 1, cif 2.

Art. 3 Vschinaunchas commembras

¹ Al consorzi sun associadas las vschinaunchas San Murezzan, Schlarigna, Puntraschigna, Samedan, Bever, La Punt Chamues-ch, Madulain, Zuoz e S-chanf.

² Il consorzi po integrer ulteriuras vschinaunchas u fracziuns da vschinaunchas taunt scu cha que fo sen per l'accumplimaint da l'intent.

II. Organisaziun

1. Organs, Post da revisiun extern, direcziun e düreda d'uffizi

Art. 4 Organs, post da revisun extern, direcziun

¹ Organs dal consorzi sun:

- 1) Ils votants da las vschinaunchas commembras
- 2) La radunanza da delegios
- 3) La suprastanza
- 4) La cumischiun sindicatoria

² Speratiers vain incumbenzo ün post da revisiun extern.

³ La suprastanza ingascha üna direcziun.

Art. 5 Düreda d'uffizi

¹ La düreda d'uffizi dals delegios coincidescha culla düreda d'uffizi da las instanzas cumünelas illas singulas vschinaunchas commembras. Tar novas tschernas restan però las tituleras e'ls titulers d'ün uffizi d'infin uossa in uffizi fin cha la successiun es regleda.

² La düreda d'uffizi dals commembers da la suprastanza e da la cumischiun sindicatoria importa 4 ans.

2. Ils votants da las vschinaunchas commembras

Art. 6 Radunanzas cumünelas / Votaziuns a l'urna

¹ Las radunanzas cumünelas, resp. las votaziuns a l'urna, a cundiziun cha lur cumpetenzza es deda tenor dret cumünel, da las vschinaunchas commembras haun seguintas cumpetenzas:

- 1) Decret dals statüts preschaints.
- 2) Decisiun davart müdamaints dals statüts.
- 3) Decisiun davart propostas, decisiuns etc. chi vegnan suottamissas da la radunanza da delegios a la votaziun illas radunanzas cumünelas, resp. cunter telas ad es gnieu realiso il referendum facultativ tenor art. 7 da quists statüts.
- 4) Decisiun davart iniziativas tenor art. 8 da quists statüts.
- 5) Decisiun davart investiziuns da dapü cu 5 milliuns francs.

² Pel müdamaint dals statüts a regard l'intent dal consorzi, las incumbenzas dal consorzi e l'integrasiun dad ulteriuras vschinaunchas u fracziuns scu eir la clew da scumpart dals cuosts tenor art 38 da quists statüts e davart la dissoluziun dal consorzi scu eir ün eventuel transferimaint da sias incumbenzas cumprais sia faculted ad otras corporaziuns da dret public u privat, es necessari l'acconsentimaint da tuot las vschinaunchas commembras. Per l'acceptaziun da tuot las otras propostas basta l'approvamaint d'üna magiurited da las vschinaunchas commembras.

Art. 7 Referendum facultativ

- ¹ Decisiuns tenor Art. 10, alinea 2, cif 8, 9, 10, 11 (arsalv art. 7, alinea 2) sun da suottametter infra 100 dis ad üna votaziun dal pövel, organisada in mincha vschinauncha:
 - 1) scha la radunanza da delegios decida que.
 - 2) scha vain pretais il referendum da las suprastanzas da trais vschinaunchas u da almain 500 votants da tuot las vschinaunchas commembras infra 30 dis daspö la decisiun.
- ² A nu sun suottamissas al referendum decisiuns da la radunanza da delegios chi nu surpassan expensas unicas da 25'000 francs u expensas annuelas chi's repettan da 50'000 francs. Tar expensas inua cha la confederaziun e'l chantun prasta contribuziuns, es decisiv l'import net, scha'ls imports sun garantieus leghelmaing.
- ³ Per l'acceptaziun da propostas, per las quelas a vain pretais il referendum, es necessari l'acconsentimaint da la magiurited da las vschinaunchas, scha quists statüts u il dret surordino nu prevezzan ün'otra regulaziun.
- ⁴ Pel referendum vegnan applichedas ulteriurmaing las dispusiziuns davart il referendum dal pövel resp. il referendum cumünel da la ledscha davart ils drets politics i'l chantun Grischun confurom al sen.

Art. 8 Iniziativa

- ¹ A maun da l'iniziativa paun suprastanzas da trais vschinaunchas u almain 500 votants da tuot las vschinaunchas inoltrer a la suprastanza dal consorzi üna proposta davart üna fatschenda chi'd es illa cumpetenza da la radunanza da delegios u davart üna revisiun dals statüts.
- ² L'iniziativa po gnir inoltrada in fuorma d'üna proposta u d'ün sböz elavuro. Ella stu gnir motiveda.
- ³ La radunanza da delegios stu suottametter la proposta eventuelmaing collieda cun üna cuntraproposta infra 12 mais daspö l'inoltraziun a las vschinaunchas per l'approvaziun, premiss ch'ella nu la declera scu decisiun u cha la proposta ho per böt üna revisiun dals statüts.
- ⁴ Per l'approvamaint da telas propostas es necessari l'acconsentimaint da la magiurited da las vschinaunchas. Pel müdamaint dals statüts a regard l'intent e las incumbenzas dal consorzi es necessari l'acconsentimaint da tuot las vschinaunchas commembras.
- ⁵ Pel proceder da l'iniziatva sun decisivas las dispusiziuns da la ledscha davart ils drets politics i'l chantun Grischun.

3. Radunanza da delegios

Art. 9 Cumposiziun, dret da vuscher

- ¹ Mincha vschinauncha commembra ho ün delegio ed ün rimplazzant ils quêls ella tscherna tenor sieu dret. Ils noms dal delegio e dal rimplazzant stöglian gnir comunicos in scrit al consorzi. Sch'ün delegio es impedieu da fer sieu plaiv u da fer part a la radunanza da delegios, schi surpiglia il rimplazzant la plaiv.
- ² Ils delegios haun tuot in tuot 100 vuschs.
- ³ La quantited da las vuschs chi tuochan a las vschinaunchas commembras, arrundida sün cifras interas, vain fixeda al principi da la düreda d'uffizi da la suprastanza. Ella correspuonda a las prestaziuns finanziales da las vschinaunchas al consorzi düraunt ils quatter ans passos.
- ⁴ Per la prüma perioda d'uffizi da la suprastanza da quatter ans vain fixeda la quantited da vuschs seguaintamaing:

San Murezzan	42
Schlarigna	8
Puntraschigna	14
Samedan	18
Bever	3
La Punt-Chamues-ch	4
Madulain	2
Zuoz	6
<u>S-chanf</u>	<u>3</u>
Total	100

Art. 10 Incumbenzas e cumpetenzas

- ¹ A la radunanza da delegios, illa quela ils delegios da las vschinaunchas praticeschon lur dret, suprasto la survagliaunza generela davart l'operusited da la suprastanza. Sün proposta da la suprastanza fixescha ella la strategia dal consorzi.
- ² La radunanza da delegios ho in detagl las incumbenzas e cumpetenzas seguaintas:
- 1) Tscherna dal president, dal vice-president e da trais commembers da la suprastanza;
 - 2) Tscherna dals commembers da la cumischiun sindicatoria;
 - 3) Tscherna dal post da revisiun extern;
 - 4) Der incumbenzas e tscherna da cumischiuns na stablas e lur president;
 - 5) Decisiun davart propostas per mauns da las vschinaunchas per müdamaints dals statüts, l'integrasiun d'otras vschinaunchas u fracziuns, transferimaint da las incumbenzas dal consorzi cumprais sia faculted ad otras corporaziuns dal dret public u privat, e dissoluziun dal consorzi;

- 6) Decret da l'orden da gestiun per la radunanza da delegios e da l'orden da gestiun per la suprastanza e la direcziun;
- 7) Decret da uordens e reglamaints;
- 8) Fixaziun dal preventiv dal quint curraint e dal quint d'investiziuns;
- 9) Decisiun davart la fabrica, l'ingrandimaint, la renovaziun e meglioraziun dals implaunts cumprais las decisiuns dals credits pertuchands, eir in fuorma d'ün plan d'investiziuns sur püs ans; tar investiziuns da passa 5 milliuns francs vain tratta la decisiun per mauns da la votaziun illas vschinaunchas;
- 10) Decisiun davart spaisas chi nu sun cuntgnidas i'l preventiv e chi suprassan las cumpetenzas finanzielas da la suprastanza;
- 11) Decisiun davart cumpra, vendita u barat da terrain ed otras parts da la faculted e l'ir aint da contrats, süerteds, obligaziuns eventuelas e servituts, chi surpassan il ram da las cumpetenzas finanzielas da la suprastanza;
- 12) Decisiun da l'indemisaziun dals delegios, da la suprastanza e da las cumischiuns;
- 13) Piglier cugnuschentscha dal rapport da la cumischiun sindicatoria;
- 14) Piglier cugnuschentscha dal rapport dal post da revisiun extern;
- 15) Approvaziun dal rendaquint, dal quint d'investiziuns e dal rapport da gestiun da la suprastanza;
- 16) Approvaziun dal rendaquint davart credits da fabrica e particulers;
- 17) Der dis-charg a la suprastanza;
- 18) Pusiziun davart ils plans da finanza;
- 19) Trattamaint da propostas e dumandas da delegios chi sun gniesu inoltros in scrit a la suprastanza. Per quistas propostas e dumandas ho la suprastanza mincha vouta da fer ün rapport ed üna proposta per mauns da la radunanza da delegios;
- 20) Decisuns davart tuot las otras fatschendas chi la vegnan preschantedas da la suprastanza;

Art. 11 Bannida

- ¹ La suprastanza convochescha la radunanza da delegios, uschè suvenz scu cha las fatschendas pretendan que, però almain duos voutas l'an.
- ² Sün dumanda in scrit da la cumischiun sindicatoria u dapü cu trais vschinaunchas es oblieda la suprastanza da convocher üna radunanza da delegios extraordinaria. La dumanda da las vschinaunchas vain inoltreda da las suprastanzas cumünelas respunsablas. Medemmamaing esa da convocher la radunanza da delegios sün dumanda motiveda da trais delegios.
- ³ La convocaziun cumprais la distribuziun da las actas succeda in mincha cas 20 dis ouravaunt in scrit a las vschinaunchas ed als delegios cun publicaziun da las tractandas. La radunanza da delegios po prevair la bannida i'l uorden da gestiun da la radunanza da delegios eir in otra maniera, per exaimpel sün via electronica cun e-mail etc.,.
- ⁴ Il rapport da la suprastanza, il rendaquint cumprais il bilauntsch, il rendaquint dals singuls credits, scu eir il preventiv stögljan gnir distribuieus in mincha cas 20 dis aunz la radunanza da delegios als delegios ed a las executivas da las vschinaunchas commembras.

Art. 12 Presidi da la radunanza

La radunanza da delegios vain mnedada dal president, in cas da sieu impediment dal vicepresident. Scha eir quel es impedieu, tschernan ils delegios ün president dal di.

Art. 13 Cumpetenzza da decider

- ¹ La radunanza da delegios es cumpetenta da tratter e da decider scha la magiurited da tuot ils delegios chi rapreschaintan eir la magiurited da las vuschs valütedas, es preschainta.
- ² Scha la cumpetenzza da decider nu vain raggiunta, alura vain convocheda üna nouva radunanza da delegios, chi'd es cumpetenta da decider sainza piglier resguard sül numer dals delegios preschaints.

Art. 14 Möd da votaziun e tschernas, quorums

- ¹ Mincha delegio dispuona da tauntas vuschs scu quellas chi tuochan tenor art 9, alinea 4 a sia vschinauncha. Mincha delegio es oblio da der giò la vusch. Arsalv sun las dispusiziuns a regard il tschöver. Ils commembers da la suprastanza nun haun üngün dret da vuscher. Las votaziuns e tschernas vegnan exeguidas aviertamaing, premiss cha nu vain pretais ün'execuziun secreta da vart da la suprastanza u traunter ils delgios.
- ² Per l'acceptaziun d'üna proposta es necessari l'acconsentiment da la magiurited da las vuschs valütedas tenor art 9, alinea 4 scu eir la magiurited da las vuschs persunelas.
- ³ Tar equalited da las vuschs decida la büs-cha.
- ⁴ Üna decisiun da la radunanza da delegios po adüna gnir suottamissa a la reponderaziun. Arsalv restan ils drets da terzs. Scha vain pretais la reponderaziun d'üna decisiun aunz la scadenza d'ün an daspö cha quella es entreda in vigur, schi esa dad entrer losur scha que vain decis cun üna magiurited da 2/3 da las vuschs persunelas e da las vuschs valütedas tenor art 9.
- ⁵ Ultra de que velan las dispusiziuns da la ledscha dals drets politics dal chantun Grischun.

Art. 15 Prescripziuns da tschöver

- ¹ Pels delegios velan analog ils motivs da tschöver tenor art 23 da la ledscha cumünela dal chantun Grischun.
- ² L'existenza d'ün motiv da tschöver stu gnir comunico al president.
- ³ Il tschöver stu gnir noto i'l protocol.

Art. 16 Publicited

- ¹ Las radunanzas da delegios sun per princip publicas. In cas motivos, per exaimpel scha pudessan gnir violos drets persunels da terzs, as raduna la radunanza da delegios davous portas serredas. La decisiun a regard las portas serredas tira la radunanza da delegios cun üna magiurited da 2/3 da las vuschs persunelas preschaintas.
- ² Las decisiuns da la radunanza da delegios vegnan publichedas in maniera adatteda.

Art. 17 Protocol

- ¹ Sur da la radunanza da delegios vain mno ün protocol.
- ² Il protocol infuorma sur dal lö e'l temp da las trattativas, dals participants cumprais l'indicaziun quantas vuschs valütedas chi tuochan tar chenün delegio, dal tschöver da commembers, da decisiuns e tschernas e da declaraziuns chi sun gnides dedas pel protocol.
- ³ Zieva l'acconsentimaint vain suottascrit il protocol dal president e dal actuar e distribuieu a tuot ils delegios e las instanzas cumünelas.
- ⁴ Ils protocols da las radunanzas da delegios staun a dispusiziun ad invista a mincha votant in sia vschinauncha da domicil.

4. La suprastanza

Art. 18 Cumposiziun

- ¹ La suprastanza exista dal president, dal vizepresident e da trais ulteriurs commembers. La radunanza da delegios resguarda cha la vschinauncha da domicil da l'ARA regiunela saja preschainta illa suprastanza.
- ² Ils commembers da la suprastanza nu suos-chan esser al glistess temp delegios.
- ³ La suprastanza vain eletta mincha vouta per üna düreda d'uffizi da quatter ans; quella cumainza als prüms schner da l'an chi segua a l'an da las elecziuns.
- ⁴ Ils commembers da la suprastanza sun reelegibels.
- ⁵ Sch'ün commember as retira aunz il temp, schi stu gnir elet ün rimplazzant illa prosma, il pü tard illa terza radunanza da delegios.

Art. 19 Bannida e decisiun

- ¹ Il president convochescha la suprastanza adüna cur cha las fatschendas preten-
dan que, in mincha cas però duos voutas l'an. La bannida ho da succeder in scrit,
resp. illa fuorma previsa i'l uorden da gestiun pella suprastanza, e per princip
almain 10 dis ouravaunt.
- ² Mincha commember po adüna pretender la bannida da la suprastanza. In quist
cas esa da comunicher culla pretaisa la tractanda chi stu gnir trattada.
- ³ Per la decisiun stu esser preschainta la magiurited dals commembers da la
suprastanza. Las decisiuns vegnan trattas culla magiurited dals commembers
preschaints. Tar equalited da las vuschs ho il president la vusch da tagl a regard
dumandas reelas, tar elecziuns decida la büs-cha. Mincha commember es oblio
da der la vusch. Arsalv sun las dispusiziuns a regard il tschöver. In cas urgiants
po la suprastanza eir tre decisiuns sülla via da correspundenza (p.ex. per e-mail,
fax u eir per telefon), scha üngün commember nu pretenda la discussiun in üna
seduta. Decisiuns trattas sülla via da correspundenza sun da protocoler illa
prosma seduta da suprastanza.
- ⁴ Sur da las sedutas da la suprastanza vain mno ün protocol. Quel stu gnir
suottascrit dal actuar, chi nu stu esser commember da la suprastanza, e zieva
l'apruvaziun tres la suprastanza, dal president.

Art. 20 Dret da suottascriver

- ¹ La suottascripziun giuridicamaing valabla per la suprastanza haun il president e'l
vizepresident collectivamaing in duos traunter pêr, cun ün oter commember da la
suprastanza u cul mneder da gestiun.
- ² Davart ulteriurs drets da suottascripziun decida la suprastanza.

Art. 21 Incumbenzas e cumpetenzas

- ¹ La suprastanza s'occupa da la direcziun generela da las fatschendas e la
survagliaunza da la gestiun. La suprastanza es autorited administrativa ed
executiva dal consorzi. Sia cumpetenzas cumpiglia tuot ils affers chi nu sun
arsalvos u surdos ad ün oter organ dal consorzi tres ledscha, statüts u uorden da
gestiun chi sun gnies decretos da la radunanza da delegios. La suprastanza
elavura per mauns da la radunanza da delegios ün model directiv, la strategia dal
consorzi, stipulescha la politica da gestiun e's lascha infurmer regularmaing davart
l'andamaint dals affers.
- ² La suprastanza es surtuot respunsabla per incumbenzas e cumpetenzas
seguintas:
 - 1) Preparaziun da las fatschendas da la radunanza da delegios ed execuziun
da sias decisuns;
 - 2) Direcziun generela dal consorzi e der las instrucziuns necessarias;
 - 3) Regulaziun dals drets da suottascripziun illa suprastanza;

- 4) Tscherna dal mainagestiun resp. dals commembers da la direcziun a la quela paun appartegner max. trais personas.
- 5) Trattamaint da las propostas e dumandas chi sun gnidas inoltradas in scrit da delegios, per regla infra ses mais daspö l'inoltraziun;
- 6) Fer il preventiv dal quint curraint e dal quint d'investiziun cumprais il plan d'investiziuns da püs ans;
- 7) Fer il quint dal consorzi e'l rapport da gestiun;
- 8) Deliberaziun da progets per la fabrica, la sanaziun u la renovaziun d'implaunts dal consorzi cumprais las dumandas da credit per mauns da la radunanza da delegios;
- 9) Surveglianzaunza generela da las personas incumbenzedas illa direcziun, eir a regard l'observaziun dals statüts, l'uorden da gestiun, reglamaints ed ordinaziuns;
- 10) Decisiuns sur dad expensas chi nu sun previsas il preventiv, i'l import dad 80'000 francs per la glistessa chosa e fin 30'000 francs per expensas chi's repetan. Ils credits supplementaris nu suos-chan surmunter l'import dad 80'000 francs per an da gestiun. Exclus da quista restricziun sun reparaturas urgiaintas in cas da dans, scha que es necessari pel mantegnimaint da servezzans dal consorzi. Telas expensas stöglan gnir comunicedas e motivedas a las vschinaunchas dalum zieva la decisiun da la suprastanza;
- 11) Cumpra, vendita e barat da terrain u otras parts da faculted ed ir aint contrats, süerteds, obligaziuns eventuelas e servituts i'l ram da la cumpetenzza da finanzas tenor cif. 10 da quista dispusiziun;
- 12) Surdeda d'incumbenzas da progettaziuns e da planisaziuns da direcziuns da construcziun e surdeda da lavuors i'l ram da la legislaziun chantunela sur da fats da submitsiun;
- 13) Tscherna da collavuratuors;
- 14) Fixer las directivas per l'organisaziun, pels affers dal persunel e per las finanzas;
- 15) Elavurer ün plan da finanzas;
- 16) Surveglianzaunza da la fabrica, gestiun, il mantegnimaint e la renovaziun dals implaunts.

5. Direcziun

Art. 22 Direcziun

- ¹ La suprastanza delegescha la gestiun ad üna direcziun, uschè inavaunt cha la ledscha, ils statüts u l'uorden da gestiun, chi'd es gnieu decreto da la radunanza da delegios, nu pretenda qualchosa oter.
- ² Decisiv per l'organisaziun, las incumbenzas e cumpetenzas scu eir per ulteriuras activiteds da la direcziun es l'uorden da gestiun da quella. La suprastanza po invider als commembers da la direcziun a sias sedutas cun vusch consultativa.
- ³ La direcziun es suottamissa directamaing al president. Ils detagls regla la radunanza da delegios i'l uorden da gestiun pella suprastanza e la direcziun.

6. Cumischiun sindicatoria

Art. 23 Structura ed incumbenzas

- ¹ La cumischiun sindicatoria exista da trais commembers.
- ² La cumischiun sindicatoria controlla la gestiun da l'intera administraziun dal consorzi. L'examinaziun ho da cumpiglier surtuot la gestiun da la suprastanza, da las cumischiuns e da la direcziun.
- ³ Las vschinaunchas commembras dal consorzi haun il dret da fer propostas per la cumischiun sindicatoria per mauns da la radunanza da delegios. Persunas chi abitan in üna vschinauncha chi'd es rapreschanteda illa suprastanza dal consorzi, nu paun gnir tschernidas illa cumischiun sindicatoria.

Art. 24 Infurmaziun

L'infurmaziun da la cumischiun sindicatoria succeda:

- 1) In fuorma d'ün rapport da gestiun davart las examinaziuns fattas da la gestiun e dal quint per mauns da la radunanza da delegios scu eir da la proposta sur da l'approvaziun dal rendaquint;
- 2) Sur dad observaziuns d'elemaints secundaris in fuorma d'ün rapport speciel a la suprastanza;
- 3) Sur dal resultat da l'examinaziun da la gestiun e dal quint in fuorma d'ün'orientaziun regulara a la suprastanza.

Art. 25 Post da revisiun

- ¹ La radunanza da delegios installescha ün post da revisiun extern chi examinescha ils quints dal consorzi e chi rapportescha a la cumischiun sindicatoria. Per la tscherna dal post da revisiun ho la cumischiun sindicatoria ün dret da fer propostas. Il post da revisiun stu accumplir las qualificaziuns professiunelas tenor art 727b dal dret d'obligaziuns.
- ² La cumischiun sindicatoria e la suprastanza paun surder ulteriuras incumbenzas al post da revisiun.

III. Incumbenzas dal consorzi

Art. 26 Sarineras

- ¹ Il consorzi progettescha, fabrica, maina, mantegna e renovescha üna sarinera centrela a S-chanf. Quist implanta es in possess dal consorzi.
- ² Per accumplir sias incumbenzas lavura la suprastanza cun terzs, uschè surtuot cun regiuns chantunaisas, culs uffizis chantunels ed oters.
- ³ Il consorzi chüra üna collavuraziun intensiva cullas vschinaunchas commembras.

Art. 27 Chanels dal consorzi, indrizs secundaris

- ¹ Cun metter in funcziun la sarinera centrela a S-chanf surpiglia il consorzi da las vschinaunchas commembras, resp. dals purteders da las sarineras Staz, Sax e Furnatsch il chanel d'alluntanamaint da Schlarigna a S-chanf scu eir ils implaunts tenor "plan d'acquisiziun da l'infrastructura existenta 1:10'000 dals 12 avuost 2010" (aggiunta 1 da quists statüts) sainza indemnisaziun per la gestiun independenta, pel mantegnimaint e per la renovaziun.
- ² Il consorzi po surpiglier da vschinaunchas commembras ulteriurs implaunts per la gestiun independenta, mantegnimaint e renovaziun, scha que vain giavüscho dad üna vschinauncha commembra e scha l'acquisiziun es radschunaivla per accumplir il böt dal consorzi. Ils cuosts concernent l'acquisiziun, la gestiun, il mantegnimaint e la renovaziun d'ün tel implaunt vegnan scumpartieus in relaziun dals interess da la vschinauncha pertucheda e'l consorzi. Ils detagls vegnan reglos in üna convegna traunter il consorzi e la vschinauncha pertucheda. Quista convegna suottasto a l'approvaziun da la radunanza da delgios.
- ³ Implaunts chi vegnan surpiglios dal consorzi impü a quels implaunts chi sun numnos ill'aggiunta 1 da quists statüts, resp. müdamaints vi dals implants stöglian gnir actualisos in supplemains da l'aggiunta 1 u stöglian gnir fixos in ulteriuras aggiuntas necessarias.
- ⁴ Il consorzi tegna in funcziun, mantegna e renovescha ils condots dal consorzi cumprais ils implaunts secundaris scu il batschigl per l'ova da plövgia, implaunts da pumpas etc. tenor aggiunta 1 da quists statüts resp. ils supplemains correspondentes da l'aggiunta 1 resp. eventuelas ulteriuras aggiuntas.

Art. 28 Stedi tecnic da la sarinaziun, garanzia da qualited

- ¹ La sarinaziun stu succeder tenor las normas arcugnuschidas da las associaziuns professionelas e tenor las directivas leghelas da confederaziun e chantun e tenor eventuels uordens supplementaris chi stöglian gnir decretos da la radunanza da delegios.
- ² L'ova persa netta stu correspuonder a las prescripziuns leghelas dal dret surordino. Böts pü ots da pürificaziun stöglian gnir decis da la radunanza da delegios.

Art. 29 Controlla dals implaunts collios

- ¹ Il consorzi ho il dret da controller resp. da fer controller adüna las chanelisaziuns cumünelas e las sarineras da las intrapraisas chi sun colliedas cul consorzi, a regard lur stedi reglamento.

- ² Ils cuosts per las controllas ordinarias vaun a cuost dal consorzi. Scha stöglan gnir fattas controllas supplementarias pervi da qualche motiv, schi stöglan tels cuosts gnir surpiglios da la vschinauncha pertucheda. Davart ils resultats da las controllas stöglan las vschinaunchas gnir infurmedas in scrit. In cas cha vain ferrieu dret sfurzant pervi da defets constatots, survain la vschinauncha ün termin adequat per la reparaziun.

Art. 30 Respunsabilted

- ¹ La respunsabilted dals organs as drizza zieva la ledscha davart la respunsabilted dal stedi dal chantun Grischun.

IV. Incumbenzas da las vschinaunchas

Art. 31 Condot da l'ova persa

- ¹ Las ovas persas chi vegnan condüttas da las vschinaunchas i'ls implaunts dal consorzi stöglan correspuonder a las prescripziuns leghelas.
- ² Las ovas persas vegnan condüttas i'ls lös determinos ill'aggiunta 1 resp. ill'is supplemains da quist'aggiunta, scu eir in eventuels uordens supplementaris.
- ³ Ulteriurs attachs stöglan gnir acconsentieus da la radunanza da delegios.

Art. 32 Attachs directs privats

- ¹ Attachs directs privats als implaunts dal consorzi stöglan gnir approvos da la radunanza da delegios. Cuosts chi vegnan chaschunos tres ün attach privat stöglan gnir surpiglios dal privat pertucho. Impü velan las prescripziuns dal reglamaint da chanalisaziun da la vschinauncha pertucheda.

Art. 33 Egnas raits da chanalisaziun da las vschinaunchas

- ¹ Las vschinaunchas sun obliedas da mantegner, tegner in funcziun e renover lur egnas raits da chanalisaziun e'ls implaunts secundaris scu p.ex. implaunts da pumpas etc. adüna tenor las normas üsitedas da las associaziuns professiunelas e tenor las directivas leghelas da confederaziun e chantun.
- ² Eventuels defets vi da las chanalisaziuns cumünelas sun da reparer infra temp ütil. Impü es que il dovair da las vschinaunchas d'ordiner la reparatura d'attachs privats chi condüan las ovas persas illa chanalisaziun cumünela.
- ³ Las vschinaunchas stöglan surtuot controller eir l'observaziun da las prescripziuns sur da la prepürificaziun d'ovas persas nuschaivlas chi velan per las intrapraisas commercielas ed industrielas. Scha las controllas daun andit a reclamaziuns schi stöglan quellas gnir comunicedas a la suprastanza.

Art. 34 Imsüras da sanaziun

- ¹ Sch'ün implanta existent da la vschinauncha u da privat nu correspuonda a las pretaisas leghelas u scha vain condüt ova persa nuschaivla, chi disturba la gestiun da la sarinera, schi stu la vschinauncha pertucheda in collavuraziun culla suprastanza trer imsüras per la protecziun da l'implaunt. Ils cuosts per quistas imsüras stöglian gnir surpiglios dal chaschuneder.

Art. 35 Responsabilted da las vschinaunchas commembras

- ¹ Las vschinaunchas sun responsablas invers il consorzi per dans chi resultan pervi da la violaziun da sieus dovairs da controlla u perche cha dans chi sun gniesu constatos, nu sun gniesu reparos u cha las imsüras pretaisas dal consorzi per las ovas persas nu sun gnidas realisedas.
- ² Il dret da controllas dal consorzi per las ovas persas nu do dis-charg a las vschinaunchas commembras da lur responsabilted.

Art. 36 Reglamaint da chanalizaziun, plan generel d'alluntanamaint d'ova, rait da chanalizaziun cumünelas

- ¹ Mincha vschinauncha ho da decreter ün reglamaint da chanalizaziun per sieu territori. Quel nu suos-cha cuntegner prescripziuns chi cuntradian a las definiziuns da quists statüts e dal dret surordino.
- ² Al consorzi esa dad inoltrer ün plan generel da l'intera rait da chanalizaziun cumünela resp. il plan generel d'alluntanamaint d'ova.

V. Finanzas e clew da scumpart dals cuosts**Art. 37 Facturaziun, contribuziuns da las vschinaunchas**

- ¹ Il consorzi maina ün rendaquint i'l quèl sun registredas las expensas per la planisaziun, la fabarica, la gestiun, la renovaziun e'l mantegnimaint da tuot ils implaunts dal consorzi cumprais ils cuosts dal persunel e da l'administraziun ma sainza cuosts d'amortisaziun e da chapitel. El fo rendaquints per las investiziuns e per la gestiun.
- ² Las vschinaunchas indemneschan al Consorzi tenor art. 38 da quists statüts las expensas tenor quist rendaquint chi restan zieva avair trat giò contribuziuns da terzs.
- ³ Las expensas dal consorzi per terzs vegnan miss in quint a quels tenor il princip d'economia da gestiun.
- ⁴ Ulteriuras expensas per las vschinaunchas commembras las vegnan missas in quint pel predscha da produciun.

Art. 38 Clev da scumpart dals cuosts per investiziuns

- ¹ Ils cuosts per l'elavuraziun dal proget per la sarinera centrela a S-chanf fin tar la preschantaziun dal credit da fabrica a la votaziun illa radunanza da delegios resp. illas vschinaunchas vegnan scumpartieus süllas vschinaunchas commembras per 50 % in basa a la quantited d'ova persa in media dal ultims tschinch ans chalendaris, chi precedan al di da votaziun da l'ultima vschinauncha decisiva; scu eir per 50 % in basa a la valor d'assicuraziun dals edifizis da l'an chi preceda a quel inua cha l'ultima vschinauncha decisiva ho decis.
- ² Ils cuosts da fabrica da la sarinera centrela e'ls cuosts da gestiun fin la fin da l'an i'l quèl la sarinera es gnida piglieda in funcziun, vegnan scumpartieus süllas vschinaunchas commembras per 50 % in basa a la quantited d'ova persa in media dals ultims tschinch ans chi precedan a l'approvaziun dal credit da l'ultima vschinauncha decisiva; scu eir per 50 % in basa a la valor d'assicuraziun dals edifizis da l'an chi preceda a quel da l'approvaziun dal credit da l'ultima vschinauncha decisiva.
- ³ Investiziuns zieva la finischiun da la fabrica tenor Art. 38 alinea 2, vegnan missas in quint a las vschinaunchas per 70 % in basa a la quantited d'ova persa da l'an chi preceda a l'approvaziun dal credit e per 30 % in basa a la valor d'assicuraziun dals edifizis da l'an chi preceda a l'approvaziun dal credit.
- ⁴ Scu cuosts d'investiziuns velan tuot las expensas dal consorzi per la sanaziun, la renovaziun e l'ingrandimaint dals implantaunts dal consorzi cumprais eventuels cuosts da planisaziun. In mincha cas velan expensas da sur 20 % da las expensas da gestiun ordinarias (sainza amortisaziuns e cuosts dal chapitel) pel glistess oget scu investiziuns.

Art. 39 Cuosts da gestiun

- ¹ Ils cuosts da gestiun vegnan miss in quint a las vschinaunchas per 70 % in basa a la quantited d'ova persa furnida da l'an da rendaquint e per 30 % in basa a la valor d'assicuraziun dals edifizis da l'an da rendaquint.

Art. 40 Imsüraziun, innumbraziun, debitaziuns specielas

- ¹ La quantited d'ova persa chi vain furnida minch'an, vain innumbreda in basa a imsüraziuns da la quantited d'ova persa i'ls condots principels.
- ² Scha la fabrica e la gestiun d'ün post d'imsüraziun separo provochescha cuosts schmasüros, schi po la suprastanza fixer ün otra metoda adatteda per imsürer la quantited d'ova persa.
- ³ In mincha vschinauncha ho que ün post d'imsüraziun in proprietad dal consorzi ch'il erigia, tegna in funcziun e mantegna. Scha üna vschinauncha giavüscha ulteriurs lös d'attach resp. scha existan ulteriurs lös d'attach vi d'implaunts dal consorzi, schi stu la vschinauncha pertucheda eriger sün egens cuosts quists lös d'attach cumprais il post d'imsüraziun prescrit dal consorzi. Il consorzi procura la

chüra e la gestiun dal post d'imsüraziun e metta in quint las expensas relativas a la vschinauncha pertucheda.

- 4 Per cuosts impü tar ovas persas, inua cha'l parameter d'imsüraziun es bger pü ot cu la media u per grandas quantiteds d'ova persa chi vegnan furnidas in uondas, po la suprastanza metter in quint a las vschinaunchas supplementaints confuorm als cuosts impü dals implaunts. Da quistas expensas paun las vschinaunchas meter in quint als chaschuneders.
- 5 Per l'imsüraziun da las quantiteds d'ova persa e la quantited da merda tenor art. 40 alinea 4, e per eruir ils cuosts chi s'amuntan per la sarinaziun da las ovas persas, decretescha la radunanza da delgios ün reglamaint separo.
- 6 Scha nun existan üngüns resultats d'imsüraziun u insufficiaints resp. sbaglios u scha quists resultats vegnan miss in dubi, schi fixescha la suprastanza la valur zieva audiziun da la vschinauncha pertucheda. Quista decisiun po gnir contesteda tenor art. 47 da quists statüts.

Art. 41 Finanziaziun

- 1 Il consorzi metta in quint ils mezs finanziels necessaris directamaing a las vschinaunchas. La finanziaziun es in dovair da las vschinaunchas. Ellas stöglian fixer las taxas.

Art. 42 Termis da pajamaint, scadenza e fit da retard

- 1 Las parts dals cuosts da gestiun sun da pajer ouravaunt in ratas quartelas. Ellas vegnan missas in quint provisoricamaing tenor las parts da l'an precedaint. Il quint definitiv segua adüna per la fin da l'an.
- 2 Ils quints sun da pajer infra 30 dis zieva la facturaziun.
- 3 Per pajamaints in retard vain miss in quint il fit da retard chi vain applicho dal chantun per las impostas chantunelas.
- 4 Ils cuosts d'investiziuns vegnan miss in quint a las vschinaunchas dal consorzi separedamaing dals cuosts da gestiun. Il consorzi stu metter in quint pajamaints d'aconto tenor il plan da pajamaint approvo da la radunanza da delegios.

Art. 43 Contribuziuns da confederaziun e chantun

- 1 Las contribuziuns e subvenziuns da confederaziun e chantun scu eir ulteriuras contribuziuns da terzs vegnan contabilisos e miss in quint totalmaing.

Art. 44 Rendaquint

- ¹ Il consorzi es oblio da mner üna contabilted. Il quint es da serrer giò minch'an pels 31 december e stu gnir surdo fin il pü tard la fin da marz cun tuot ils documaints a la cumischion sindicatoria resp. al post da revisiun.
- ² Il consorzi stu mmner ün quint da gestiun inua cha vegnan registredas las expensas pel mantegniment da tuot ils implaunts dal consorzi cumprais ils cuosts da persunel ed administraziun. Impü fo'l rendaquints separos per las investiziuns.
- ³ Finelmaing fo el per mauns da las vschinaunchas ün quint dals cuosts cumplains i'l quèl sun eir registredas las amortisaziuns e'ls cuosts da chapitel. Quist quint dals cuosts cumplains serva a las vschinaunchas per fixer las taxas.

Art. 45 Responsabilted per debits dal consorzi

- ¹ Las vschinaunchas sun responsablas per debits dal consorzi i'l ram da lur dovair da contribuziun.

VI. Cumpetenzza penela e mezs leghels

Art. 46 Dimensiun e cumpetenzas

- ¹ Cuntravenziuns cunter prescripziuns, uordens e decrets dal consorzi vegnan chastios cun multas fin 5000 francs.
- ² Instanza da multas es la suprastanza.
- ³ La persecuziun penela scadescha infra 2 ans

Art. 47 Dret da fer recuors

- ¹ Decrets da la suprastanza paun gnir contestos infra 15 dis da l'executiva da la vschinauncha pertucheda dal decret u da mincha pertucho cun ün recuors tar la radunanza da delegios.
- ² Resoluziuns, decrets e decisiuns da la radunanza da delegios paun gnir contestos da mincha executiva cumünela u da mincha pertucho tenor la ledscha davart la giurisdicziun administrativa (LGA) cun ün recuors tal tribunel administrativ dal chantun Grischun.
- ³ La procedura administrativa dal consorzi as drizza dal rest tenor la ledscha davart la giurisdicziun administrativa (LGA) dal chantun Grischun.

VII. Disposiziuns finelas

Art. 48 Fundaziun, entreda ini vigur dals statüts

- ¹ Cun l'approvaziun dals statüts preschaints declera la vschinauncha l'entreda i'l consorzi. Zieva l'approvaziun dals statüts da tuot las vschinaunchas dal consorzi e zieva l'approvaziun dals statüts da la regenza es fundo il consorzi.

Art. 49 Dissoluziun da las uniuns d'interess existentas

- ¹ Infra 5 ans daspö cha la sarinera centrela a S-chanf es gnida missa in funcziun vegnan dissolvidas l'associaziun sarinera Engiadin'Ota, l'uniun d'interess sarinera Sax scu eir l'associaziun sarinera Suot Funtauna Merla.

Art. 50 Sortida d'üna vschinauncha commembra

- ¹ La sortida d'üna vschinauncha commembra po succeder il pü bod zieva 25 ans daspö cha la sarinera centrela S-chanf es gnida pigliada in funcziun cun resguarder ün termin da desditta da 5 ans sülla fin d'ün an da gestiun. La vschinauncha chi sorta nun ho üngün dret sülla faculted dal consorzi u sün restituziun da sias prestaziuns. La respunsabilted d'üna vschinauncha chi sorta pels debits ch'ella ho invers il consorzi, scu eir ils debits chi sun resultos aunz sia sortida, restan.

Art. 51 Attachs

- ¹ Dalum cha la fabrica da la nouva sarinera centrela a S-chanf tanghescha la gestiun da la sarinera Furnatsch, surpiglia l'ARO la sarinaziun da l'ova persa da l'associaziun Suot Funtauna Merla. L'Associaziun Suot Funtauna Merla indemnisescha a l'ARO fin cha la nouva sarinera centrela a Schanf es missa in funcziun per üna tariffa chi correspuonda a la media dals cuosts da gestiun dals 5 ans precedaints da la sarinera Furnatsch.

- ² Attachs sarineras Staz e Sax
L'ARO fabrica il condot da colliaziun i'l sector da l'areal da las sarineras cul meglder trassè per l'ARO. Scha'd es necessari ün condot pü lung pervi da giavüschs da proprietaris da terrain, schi vaun ils cuosts supplementaris correspundents a charg dals proprietaris da terra in pertuchos.

- ³ Ulteriuras parts dals implaunts
Parts dals implaunts da las sarineras Staz resp. Sax paun gnir ütilisos da l'ARO scu scopos da cumpensaziun idraulics. Ils detagls stögljan gnir reglos in üna cunvegna traunter l'ARO e las associaziuns pertuchedas resp. vschinaunchas. Las parts dals implaunts chi vegnan druvedas uschè da l'ARO stögljan gnir surdedas gratuitamaing. Contrats da las associaziuns da sarineras existentas cun terzs, impustüt il contrat da furniziun da chalur da la vschinauncha da S-chanf vegnan adattos dal ARO confuorm a sieus bsögns e surpiglios da quel.

Art. 52 Dissoluziun

¹ La dissoluziun dal consorzi po be succeder suot la cundiziun cha las vschinaunchas commembras garanteschon üna sarinaziun independenta e regleda e ch'ellas surpiglian la respunsabilted per las obligaziuns existentas dal consorzi.

Per la dissoluziun dal consorzi es necessari üna decisiun unanima da tuot las vschinaunchas.

Art. 53 Lingua, equalited dals sexes

Ils statüts preschaints vegnan scrits in lingua tudas-cha e rumauntscha. Tar differenzas d'interpretaziuns es decisiva la versiun tudas-cha.

Dapertuot inua cha'd es manzuno il sex masculin i'ls statüts preschaints es natürelmaing manageda eir la fuorma feminina.

VIII. Agiuntas

Scu part integrativa dals statüts:

“plan d'acquisiziun da l'infrastructura existenta 1:10'000” (aggiunta 1)

Uschè decis da la radunanza cumünela resp. votaziun a l'urna

Vschinauncha Schlarigna:

Schlarigna, ils

.....
Il president cumünel
Räto Camenisch

.....
l'actuar
Beat Gruber

Vschinauncha Puntraschigna:
Puntraschigna, ils

.....
Il president cumünel
Martin Aebli

.....
l'actuara
Mireille Annaheim

Vschinauncha San Murezzan:
San Murezzan, ils

.....
Il president cumünel
Sigi Asprion

.....
l'actuara
Barbara Stecher

Vschinauncha Samedan:
Samedan, ils

.....
Il president cumünel
Thomas Nievergelt

.....
l'actuar
Claudio Prevost

Vschinauncha Bever:
Bever, ils

.....
La presidenta cumünela
Ladina Meyer

.....
l'actuar
Renato Roffler

Vschinauncha La Punt Chamues-ch :
La Punt Chamues-ch, ils

.....
Il president cumünel
Jakob Stieger

.....
l'actuar
Urs Niederegger

Vschinauncha Madulain:
Madulain, ils

.....
Il president cumünel
Gian Duri Ratti

.....
l'actuara
Marianne Gasser

Vschinauncha Zuoz:
Zuoz, ils

.....
Il president cumünel
Flurin Wieser

.....
l'actuar
Claudio Duschletta

Vschinauncha S-chanf:
S-chanf, ils

.....
Il president cumünel
Duri Campell

.....
l'actuar
Duri Schwenninger